

Oświadczenie ISOC Polska na temat jawności ACTA

W ostatnich dniach minister Zdrojewski oraz niektórzy posłowie koalicji rządzącej wielokrotnie zapewniali, że zarzuty o brak jawności procesu negocjacyjnego ACTA są nieprawdziwe a krytyka procesu konsultacji społecznych bezpodstawna. Ponadto w wypowiedziach dla mediów pojawiły się też zapewnienia, że odbyły się konsultacje z organizacjami pozarządowymi, a Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie otrzymało żadnych uwag sugerujących kontrowersyjność tej umowy.

Jako środowisko, które formułuje powyższe zarzuty, czujemy się w obowiązku ustosunkować się do tych stwierdzeń.

Przypominamy, że od 2008 roku podnosiliśmy temat zagrożeń i kontrowersji jakie niesie ze sobą umowa ACTA, a od 2009 roku domagaliśmy się ujawnienia dokumentów związanych z pracami nad ACTA.

Przez cały ten czas mogliśmy opierać się jedynie na przeciekach pochodzących z serwisów takich jak WikiLeaks, gdyż oficjalnych informacji strona rządowa nie udzielała, a na prośby o udostępnienie informacji otrzymywaliśmy odpowiedzi negatywne.

Jawność procesu prac nad ACTA

Strona rządowa twierdzi, że proces prac nad ACTA dochowywał standardów jawności[\[1\]](#) [\[2\]](#) [\[3\]](#).

W rzeczywistości treść ACTA została opublikowana na stronach ministerstwa dopiero 18 stycznia 2012 roku, na tydzień przed jej podpisaniem. Mogliśmy poznać prawdopodobną treść umowy wcześniej dzięki przeciekom, a oficjalną ze strony Rady UE od czerwca 2011 r. MKiDN dwukrotnie, raz w odpowiedzi na wniosek ISOC Polska, a raz w odpowiedzi na interpelację poselską, odmówiło ujawnienia dokumentów dotyczących procesu negocjacji.

Na problemy z uzyskaniem jakichkolwiek informacji dotyczących prac nad ACTA wskazywaliśmy wielokrotnie, dobitnie zwracając na to uwagę podczas spotkania premiera ze organizacjami pozarządowymi 18 maja 2011 roku. Premier wówczas odpowiedział, że jeszcze tego samego dnia zajmie się tą sprawą i że jest przekonany, że nie będzie problemu z udostępnieniem tych dokumentów.

Do dnia dzisiejszego zostały upublicznione tylko nieliczne dokumenty Komisji Europejskiej i Rady UE oraz dokumenty innych państw. Natomiast dokumenty będące w posiadaniu strony polskiej pozostają niejawne mimo, że istnieje obawa, że zgodnie z art. 32. Konwencji Wiedeńskiej z 1969 r. o prawie traktatów dokumenty te stanowią podstawę do rozstrzygania niejasności w treści umowy.

Stwierdzamy ponownie, że przez cały czas prac Rządu nad ACTA nie byliśmy w stanie uzyskać żadnych informacji od strony rządowej, co znacząco utrudniało nam wypełnianie funkcji kontrolnej wobec prac rządu, zaś cały proces prac oceniamy jako wybitnie niejawny.

Informacje o zagrożeniach związanych z ACTA

Strona rządowa twierdzi, że do stycznia 2012 roku nie dotarły do niej żadne sygnały o jakichkolwiek uwagach dotyczących opracowywanej umowy [2] [4] [5].

Pragniemy zwrócić uwagę na paradoks sytuacji, w której strona rządowa blokuje dostęp do informacji na temat umowy, a następnie deklaruje, że nie zgłaszano do niej zastrzeżeń.

Mimo blokady dostępu, w rzeczywistości pierwsze artykuły w polskich mediach na temat ACTA opisujące potencjalne zagrożenia pojawiły się już cztery lata wcześniej, w maju 2008 roku. Od 2009 roku organizacje międzynarodowe takie jak EFF czy FFII zwracały uwagę na zagrożenia wynikające z zapisów ACTA, a w maju 2010 roku Minister Zdrojewski osobiście zdecydował o odmowie udostępnienia danych w odpowiedzi na interpelację poselską, która już w tytule zwraca uwagę na zagrożenia dla wolności Internetu.

4 maja 2011 wraz Fundacją Panoptykon i Związkiem Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska wystąpiliśmy z apelem do eurodeputowanych o skierowanie Porozumienia do Trybunału Sprawiedliwości UE, celem oceny jego zgodności z prawem europejskim [6]. Z podobnym apelem wystąpiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji. Uzyskaliśmy zapewnienie, że decyzja o akceptowaniu ACTA przez Polskę nie zapadnie bez naszej wiedzy, a dotychczasowy tryb postępowania z problematyką ACTA zostanie przeanalizowany. Zapewnienia premiera padły w obecności wiceministra kultury [7]. Dyspozycja nigdy nie została wykonana.

Ponadto, w świetle informacji ujawnionych w ostatnich tygodniach, można wnioskować, że konsultacje wewnątrzrządowe pominęły takie instytucje jak Główny Inspektor Ochrony Danych Osobowych [8], Rzecznik Praw Obywatelskich [9] czy Urząd Komunikacji Elektronicznej [10]. Nie umiemy wytłumaczyć przyczyny tych decyzji, ale w naszej ocenie stawiają one pod znakiem zapytania rzetelność przeprowadzonych konsultacji. Stwierdzenie Ministra Zdrojewskiego, że "dokument nie posiada zagrożeń"[2], brzmi w tym kontekście naiwnie.

Stwierdzamy ponownie, że informacje o zagrożeniach i kontrowersjach związanych z umową ACTA były wielokrotnie podnoszone, od ponad trzech lat, zarówno przez polskie jak i zagraniczne organizacje zajmujące się prawami człowieka i wolnością w Internecie. Informacje te były publikowane w formie stanowisk i oświadczeń oraz listów otwartych, których adresatem niejednokrotnie był Rząd RP. Nigdy nie otrzymaliśmy odpowiedzi na nasze zastrzeżenia.

Proces konsultacji społecznych

Strona rządowa twierdzi, że proces konsultacji społecznych w sprawie ACTA odbył się w maju 2010 i był wręcz ponadstandardowy [4] [5], a jedną z organizacji, która uczestniczyła, był ISOC Polska.

W rzeczywistości lista podmiotów, z którymi podjęto konsultacje, prawie wyłącznie składa się z organizacji zainteresowanych rozszerzeniem mechanizmów ochrony praw własności intelektualnej. ISOC Polska nie brał w tych konsultacjach udziału. Stanowiska podmiotów, z którymi podjęto konsultacje, nie zostały opublikowane, ale jedna z nich - PIIT - wyraziła w formie memorandum obawy o zgodność ACTA z prawem europejskim [25].

Nie możemy zaakceptować stanowiska Rządu, który uznaje przeprowadzenie rozmów wyłącznie z organizacjami reprezentującymi jedną stronę za wystarczające i zgodne z duchem konsultacji społecznych.

Celem zarysowania historii naszych starań, prezentujemy poniższe kalendarium zdarzeń.

Kalendarium zdarzeń

Data	Zdarzenie
połowa 2007	początek prac nad ACTA
lipiec - grudzień 2007	Polska na forum UE wyraża poparcie dla traktatu ACTA [11]
22 maja 2008	portal WikiLeaks publikuje pierwszy wyciek na temat prac nad ACTA [12]
25 maja 2008	pierwsze artykuły prasowe na temat zagrożeń dla Internetu związanych z ACTA [13]
30 maja 2008	na serwisie prawo.vagla.pl pojawia się pierwszy artykuł na temat ACTA [14]

Data	Zdarzenie
lipiec 2008	rozpoczynają się negocjacje międzynarodowe na temat ACTA [15]
3 listopada 2009	EFF publikuje artykuł o zagrożeniach jakie niesie ze sobą ACTA [17]
24 listopada 2009	ISOC Polska prosi o informacje publiczne w sprawie ACTA [20]
27 listopada 2009	Jarosław Lipszyc w imieniu Fundacji Nowoczesna Polska wnioskował do Rady UE o udostępnienie dokumentów związanych z ACTA [18]
14 grudnia 2009	Sekretariat Generalny Rady Unii Europejskiej odpowiedział na wniosek Fundacji Nowoczesna Polska, w odpowiedzi odmawiając udostępnienia dokumentów, o które wnioskowano [19]
26 stycznia 2010	MKiDN odpowiada ISOC Polska odmawiając dostępu do informacji [21]
15 marca 2010	Interpelacja poselska z prośbą o ujawnienie danych i wskazująca na zagrożenia dla wolności Internetu wynikające z ACTA [23]
12-16 kwietnia 2010	ósma runda negocjacyjna ACTA w Wellington
21 kwietnia 2010	publikacja tekstu negocjowanego porozumienia z uwagami [22]
5 maja 2010	Odpowiedź ministra kultury i dziedzictwa narodowego - z upoważnienia prezesa Rady Ministrów - na interpelację nr 15121 - odmawiająca upublicznienia dokumentu dot. negocjacji ACTA [26]
11 maja 2010	Minister Zdrojewski wysyła pismo do 27 organizacji z terminem 31 maja 2011 [36]
26 maja 2010	MKiDN, w trybie niejawnym, prosi o uwagi dotyczące ACTA [24]

Data	Zdarzenie
17 czerwca 2010	Apel Fundacji Panoptikon, Internet Society Poland i Fundacji Nowoczesna Polska do posłów Parlamentu Europejskiego o poparcie przyjęcia przez Parlament krytycznej deklaracji pisemnej na temat prac nad ACTA
25 stycznia 2011	FFII publikuje artykuł o zagrożeniach jakie niesie za sobą ACTA [35]
3 lutego 2011	Fundacja Panoptikon publikuje artykuł o zagrożeniach związanych z ACTA [27]
4 maja 2011	Apel Internet Society Poland, Fundacja Panoptikon i Związek Przedsiębiorców Branży Internetowej do posłów Parlamentu Europejskiego o skierowanie ACTA do Trybunału Sprawiedliwości UE, celem oceny jego zgodności z prawem europejskim [6]
5 maja 2011	PIIT składa na ręce Ministra Gospodarki memorandum w sprawie stanowiska Polski wobec ACTA [16]
18 maja 2011	na spotkaniu Premiera z przedstawicielami organizacji pozarządowych i blogerami podniesiony zostaje temat braku jawności prac nad ACTA i zagrożeń jakie ta umowa ze sobą niesie. [7]
7 lipca 2011	ponowne podniesienie problematyki ACTA na spotkaniu z Premierem z przedstawicielami organizacji pozarządowych i blogerami
20 września 2011	Piotr Wąglowski pisze list do Prezydenta RP, w którym m.in. zwraca uwagę na niejasności i zagrożenia związane z ACTA [29]
16 listopada 2011	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego składa wniosek o udzielenie przez Radę Ministrów zgody na podpisanie ACTA. [25]
25 listopada 2011	Rada Ministrów podejmuje uchwałę Nr 216/2011 zezwalającą na podpisanie ACTA tym samym przychylając się do wniosku MKiDN z 16 listopada

Data	Zdarzenie
16 grudnia 2011	Rada Unii Europejskiej przyjmuje porozumienie w sprawie ACTA
17 grudnia 2011	Rada UE publikuje krótką wzmiankę o przyjęciu ACTA na stronie 43 komunikatu prasowego na temat rolnictwa i rybołówstwa. [30]
18 stycznia 2012	w sieci miały miejsce protesty związane SOPA i PIPA, wiele serwisów, jak np. anglojęzyczna Wikipedia zostało wyłączone na 24 godziny z sieci.
19 stycznia 2012	na spotkaniu Grupy Dialog strona rządowa ogłasza, że zapadła decyzja o podpisaniu ACTA [31]
19 stycznia 2012	rozpoczynają się protesty w Internecie
22 stycznia 2012	pierwszy protest uliczny pod siedzibą Parlamentu Europejskiego w Warszawie
23 stycznia 2012	GIODO wystosowuje opinie, w której apeluje o niepodpisywanie ACTA [8]
24 stycznia 2012	premier Donald Tusk wydaje upoważnienie do podpisania ACTA
25 stycznia 2012	Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca się do Premiera podnosząc wątpliwości dot. wpływu ACTA na wolność w Internecie [32]
25 stycznia 2012	opinia Prezes UKE na posiedzeniu Komisji [33]
25 stycznia 2012	sejmowa Komisja ds. Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii wzywa Premiera do odłożenia podpisania ACTA [34]
26 stycznia 2012	ambasador Polski w Japonii podpisuje ACTA

W świetle dowodów, które przedstawiamy, w szczególności spotkania premiera z organizacjami pozarządowymi w maju 2011, na którym podnosiliśmy ten temat w sposób dobitny, ale także licznych apeli i stanowisk oraz dwukrotnych prób skorzystania z formalnej drogi dla ujawnienia danych z procesu prac nad umową ACTA, stwierdzamy, że w naszej ocenie tryb prac nad ACTA przez Rząd RP był sprzeczny z zasadami demokratycznymi, a błędy i niedopatrzenia, które miały miejsce, stanowią bezpośrednią przyczynę zaistniałej sytuacji i obciążają stronę rządową.

Próby przekonania opinii publicznej, że proces negocjacji i prac nad ACTA był jawny, a nasza strona nie podnosiła kwestii zagrożeń, uważamy za uniemożliwiające merytoryczną ocenę tych wydarzeń. Taka postawa utrudni rzetelną analizę sytuacji.

Oczekujemy od strony rządowej uczciwego rozliczenia się z trybu, w jakim pracowano nad ACTA. Jesteśmy przekonani, że to jedyna droga pozwalająca na wyciągnięcie wniosków i opracowanie skutecznych mechanizmów, które ochronią obywateli przed takimi sytuacjami w przyszłości.

Zarząd ISOC Polska

Marcin Cieślak, tel. +49 173 440 40 49

Józef Halbesztadt, tel. +48 605 453 900

Władysław Majewski, tel. +48 603 176 018

Stowarzyszenie ISOC Polska

ul. Ludwika Pasteura 7

02-093 Warszawa

<http://www.isoc.org.pl/>

sekretariat@isoc.org.pl

Odnosiniki:

- 1) <http://www.rp.pl/artykul/10,797180-Premier-Tusk-o-porozumieniu-ACTA.html>
- 2) <http://www.tvn24.pl/0,1732407,0,1,mam-zal--ale-zawsze-troche-winy-jest-po-naszej-stonie,wiadomosc.html>
- 3) http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114877,11019653,Zdrojewski_to_nieprawda_ze_rzadz_ws_ACTA_chcial.html
- 4) <http://m.onet.pl/wiadomosci/5009828,detal.html>
- 5) http://wyborcza.pl/1,75478,11060472,Zdrojewski_ACTA_powinna_byc_analizowana_bez_udzialu.html
- 6) <http://panoptikon.org/wiadomosc/apel-do-eurodeputowanych-domagamy-sie-sprawdzenia-zgodnosci-acta-z-prawem-europejskim-przez>
- 7) <http://www.youtube.com/watch?v=3f8nLz94oQ8&t=47m15s>
- 8) <http://www.rp.pl/artykul/796646-GIODO--ACTA-niebezpieczne-dla-konstytucyjnych-praw-i-wolnosci.html>
- 9) <http://www.pb.pl/2547864,90848,giodo-acta-niebezpieczne-dla-konstytucyjnych-praw-i-wolnosci>
- 10) <https://www.facebook.com/anna.strezynska/posts/340776602609913>
- 11) <http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/druk?OpenAgent&272>
(http://www.isoc.org.pl/acta/druk_sejmowy_272_2008.pdf)
- 12) http://wikileaks.org/wiki/Proposed_US_ACTA_multi-lateral_intellectual_property_trade_agreement_%282007%29
- 13) http://di.com.pl/news/21011,0,Internet_pod_butem_korporacji_dzieki_ACTA.html
- 14) <http://prawo.vagla.pl/node/7899>
- 15) <http://www.ustr.gov/about-us/press-office/press-releases/2009/april/-office-us-trade-representative-releases-summary-an-0>
- 16) http://www.piit.org.pl/piit2/index.jsp?place=Lead20&news_cat_id=104&news_id=5608&layout=2&page=text
- 17) <http://www.eff.org/deeplinks/2009/11/leaked-acta-internet-provisions-three-strikes-and->
- 18) <http://prawo.vagla.pl/node/8772#comment-19391>
- 19) <http://prawo.vagla.pl/node/8815>
- 20) <http://prawo.vagla.pl/node/8773>
- 21) <http://prawo.vagla.pl/node/8905>
- 22) http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/april/tradoc_146029.pdf
(http://www.isoc.org.pl/acta/201004_acta_text.pdf)
- 23) <http://orka2.sejm.gov.pl/IZ6.nsf/INTop/15121?OpenDocument>
- 24) <http://prawo.vagla.pl/node/9089>

- 25) [http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/20120118-wniosek ACTA.pdf](http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/20120118-wniosek_ACTA.pdf)
([http://www.isoc.org.pl/acta/20120118-wniosek ACTA.pdf](http://www.isoc.org.pl/acta/20120118-wniosek_ACTA.pdf))
- 26) <http://orka2.sejm.gov.pl/IZ6.nsf/main/3C03E285>
- 27) <http://panoptikon.org/content/dialog-na-zako-czenie-negocjacji-burzliwe-spotkanie-komisji-europejskiej-i-ngo-w-sprawie-act>
- 29) <http://prawo.vagla.pl/node/9529>
- 30) http://consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/agricult/127031.pdf
([http://www.isoc.org.pl/acta/20111216 council eu agri fish press release.pdf](http://www.isoc.org.pl/acta/20111216_council_eu_agri_fish_press_release.pdf))
- 31) <http://prawo.vagla.pl/node/9631>
- 32) <http://www.rpo.gov.pl/pliki/13274997750.pdf>
([http://www.isoc.org.pl/acta/20120125 opinia rpo.pdf](http://www.isoc.org.pl/acta/20120125_opinia_rpo.pdf))
- 33) <http://mac.gov.pl/wp-content/uploads/2012/01/Stanowisko-UKE-z-25-stycznia-2012-r..pdf>
([http://www.isoc.org.pl/acta/20120125 stanowisko prezes uke.pdf](http://www.isoc.org.pl/acta/20120125_stanowisko_prezes_uke.pdf))
- 34) <http://www.wprost.pl/ar/289837/Poslowie-apeluja-do-Tuska-nie-podpisuj-ACTA/>
- 35) <http://acta.ffii.org/wordpress/?p=390>
- 36) [http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/acta/acta konsultacje.pdf](http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/acta/acta_konsultacje.pdf)
([http://www.isoc.org.pl/acta/20100511 mkidn konsultacje.pdf](http://www.isoc.org.pl/acta/20100511_mkidn_konsultacje.pdf))